

Μαρίνες & Τουριστικοί Λιμένες Στην Ελλάδα

Μια έρευνα της διαΝΕΟσις

Η νέα μελέτη της διαΝΕΟσις προτείνει ένα νέο στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη του δικτύου τουριστικών λιμενικών υποδομών και υπηρεσιών προς όφελος της εθνικής οικονομίας.

Μία από τις αγορές που άντεξαν και, μάλιστα, αναπτύχθηκαν μέσα στην πανδημία ήταν η αγορά των σκαφών αναψυχής. Η Ελλάδα αν και αποτελεί έναν εξαιρετικά ελκυστικό προορισμό για ιδιοκτήτες/χρήστες σκαφών αναψυχής, υστερεί κατά πολύ σε υποδομές.

Από τους 168 “τουριστικούς λιμένες” που έχουν κωροθετηθεί με τον νόμο στην Ελλάδα, μόνο οι 37 λειτουργούν.

Τα έσοδα που κάνουμε από ανταγωνιστικές χώρες όπως η Κροατία, η Τουρκία και η Ιταλία είναι πολύ μεγάλα. Γιατί συμβαίνει αυτό;

Η νέα έρευνα της διαΝΕΟσις, υπό τον συντονισμό του αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου Γιώργου Βαγγέλα και του καθηγητή του ΕΚΠΑ Θάνου Πάλλη και με τη συνεργασία της Γ.Γ. Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης Βίκυς Λοϊζου και στελεχών του Υπουργείου Τουρισμού, αναλύει την υφιστάμενη κατάσταση της αγοράς σκαφών αναψυχής στη χώρα μας, περιγράφει το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία τους, αποτυπώνει τους τρόπους με τους οποίους άλλες χώρες σχεδιάζουν πιο αποτελεσματικές πολιτικές και παρέχει τη βάση για τη διαμόρφωση ενός εθνικού στρατηγικού πλάνου για τους τουριστικούς λιμένες.

Η παγκόσμια αγορά των σκαφών αναψυχής αναπτύσσεται ραγδαία:

 Σ41 δισ. τα έσοδα της παγκόσμιας αγοράς το 2020 (από σχεδόν Σ40 δισ. το 2019).	 310.000 σκάφη αναψυχής κάθε είδους και μεγέθους πουλήθηκαν το 2020 (αύξηση 12% σε σχέση με το 2019).	 30 εκατ. σκάφη ο συνολικός αριθμός των σκαφών αναψυχής παγκοσμίως. Το 90% είναι μικρού μεγέθους, με μήκος κάτω των 8 μέτρων.	 6 εκατ. σκάφη υπολογίζεται ότι βρίσκονται στην Ευρώπη.	 48 εκατ. Ευρωπαίοι συμμετέχουν τακτικά σε δραστηριότητες που σχετίζονται με σκάφη αναψυχής.
--	---	---	---	--

Η αγορά των σκαφών αναψυχής στην Ελλάδα

 170.000 περίπου σκάφη αναψυχής υπάρχουν στη χώρα μας (2019).	 6.109 είναι επαγγελματικά.	 3,4% ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του κλάδου την περίοδο 2014-2018.	 €433,4 εκατ. τα έσοδα το 2018.	 80% της ζήτησης για σκάφη αναψυχής προέρχεται από αλλοδαπούς τουρίστες.	 83 οι εταιρείες κατασκευής σκαφών αναψυχής και αθλητισμού που υπάρχουν στη χώρα μας (από 45 το 2008).
--	--	---	--	---	---

Η Ελλάδα διαθέτει έναν από τους μεγαλύτερους στόλους πολύ μεγάλων σκαφών αναψυχής στον κόσμο. Σύμφωνα με έρευνα του 2018, από τα σχεδόν 4.795 τέτοια σκάφη που υπάρχουν στον κόσμο, τα 407 ανήκουν σε πολίτες των ΗΠΑ, με τους Ρώσους να ακολουθούν (168) και τους Έλληνες να βρίσκονται στην τρίτη θέση (107).

Οι τουριστικοί λιμένες

Οι “τουριστικοί λιμένες” περιλαμβάνουν, όπως ορίζει και η νομοθεσία, τις μαρίνες, τα καταφύγια και τα αγκυροβόλια όπου ελλιμενίζονται σκάφη αναψυχής.		Στην Ευρώπη υπάρχουν σήμερα περίπου 11.000 τουριστικοί λιμένες που διαθέτουν περίπου 1,1 εκατομμύρια θέσεις ελλιμενισμού.	
---	---	---	---

Το νομικό πλαίσιο για τους τουριστικούς λιμένες στη χώρα μας

Το νομικό πλαίσιο που διέπει τη δημιουργία τουριστικών λιμενικών εγκαταστάσεων στην Ελλάδα ορίζεται από τον Ν. 2160/1993 που, μεταξύ άλλων, ορίζει και τις συγκεκριμένες θέσεις και περιοχές στις οποίες μπορούν να κωροθετηθούν τουριστικοί λιμένες.

Μέχρι σήμερα στη χώρα μας **έχουν κωροθετηθεί 168 τουριστικοί λιμένες**, οι οποίοι με βάση τον σχεδιασμό περιλαμβάνουν 25.712 θέσεις ελλιμενισμού.

Όμως, από τους 168 κωροθετημένους τουριστικούς λιμένες **μόνο οι 37 λειτουργούν**, διαθέτοντας στην πράξη 8.499 θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη.

Από τις 62 κωροθετημένες μαρίνες, λειτουργούν μόνο οι 23 .	Από τους 12 κωροθετημένους λιμένες ξενοδοκίων, λειτουργούν οι 9 .	Από τα 72 κωροθετημένα καταφύγια, λειτουργούν μόνο τα 5 .	Από τα 22 κωροθετημένα αγκυροβόλια, δεν έχει λειτουργήσει κανένα .
---	--	--	---

Τι απέγιναν οι υπόλοιποι; Είτε είναι ημιτελείς, είτε δεν έχουν κατασκευαστεί καθόλου, είτε έχουν κατασκευαστεί αλλά δεν έχουν παραχωρηθεί σε φορείς διαχείρισης και εκμετάλλευσης.

Τελικά, η Ελλάδα κατατάσσεται **τελευταία** μεταξύ 16 χωρών σε μια λίστα με τις θέσεις ελλιμενισμού ανά χιλιόμετρο ακτογραμμής.

Αν και η νομοθεσία ορίζει ότι οι τουριστικοί λιμένες είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Τουρισμού, στην πράξη οι διάφορες αρμοδιότητες που τους αφορούν κατακερματίζονται σε διάφορα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Τι κάνουν άλλες χώρες;

 Η Κροατία <ul style="list-style-type: none">■ Άρχισε από νωρίς να χαράσσει στρατηγική για την “ανάπτυξη του ναυτικού τουρισμού”.■ Έθεσε συγκεκριμένους στόχους για το πόσες μαρίνες και με πόσες θέσεις ελλιμενισμού χρειάζονται.■ Επέλεξε κυρίως υποβαθμισμένες περιοχές για να τις κωροθετήσουν (πρώην βιομηχανικές περιοχές, λατομεία κλπ.), για να πυροδοτήσουν την ανάπτυξη τους.■ Περιορίσε τις γραφειοκρατικές διαδικασίες και εφάρμοσε σύγχρονα μοντέλα διοίκησης στους φορείς διαχείρισης των λιμένων.■ Έδωσε μεγάλη έμφαση στην ΣΔΙΤ. <p>Σήμερα η Κροατία διαθέτει: 692 εταιρείες ναύλωσης τουριστικών σκαφών αναψυχής που διαχειρίζονται περίπου 3.600 σκάφη, τα οποία χρησιμοποιούν 640.000 τουρίστες κάθε χρόνο. 140 τουριστικούς λιμένες με 17.067 θέσεις ελλιμενισμού και εμφανίζει ετήσια έσοδα €95 εκατ. και 92.000 θέσεις εργασίας στον κλάδο.</p>	 Η Ιταλία <p>Μέχρι και τη δεκαετία του 1990, η κατασκευή μιας νέας μαρίνας στην Ιταλία ήταν ένα έργο που χρειαζόταν 45 διαφορετικές διοικητικές πράξεις και περίπου 20 χρόνια για να υλοποιηθεί.</p> <p>Από το 1997 όλα άλλαξαν, χάρη σε έναν νόμο που πέρασε το Υπουργείο Μεταφορών της χώρας:</p> <ul style="list-style-type: none">■ απλοποιήθηκαν οι διαδικασίες παραχώρησης,■ ορίστηκαν χρονικά όρια για κάθε διαδικασία,■ έγιναν ξεκάθαρες οι αρμοδιότητες υπουργείων, φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης. <p>Σήμερα διαθέτει: 546 τουριστικούς λιμένες. 184.000 θέσεις ελλιμενισμού -είναι η μόνη χώρα που έχει περισσότερες θέσεις ελλιμενισμού από σκάφη.</p>
---	--

Ποια είναι τα βασικά εμπόδια για την ανάπτυξη των τουριστικών λιμένων στην Ελλάδα;

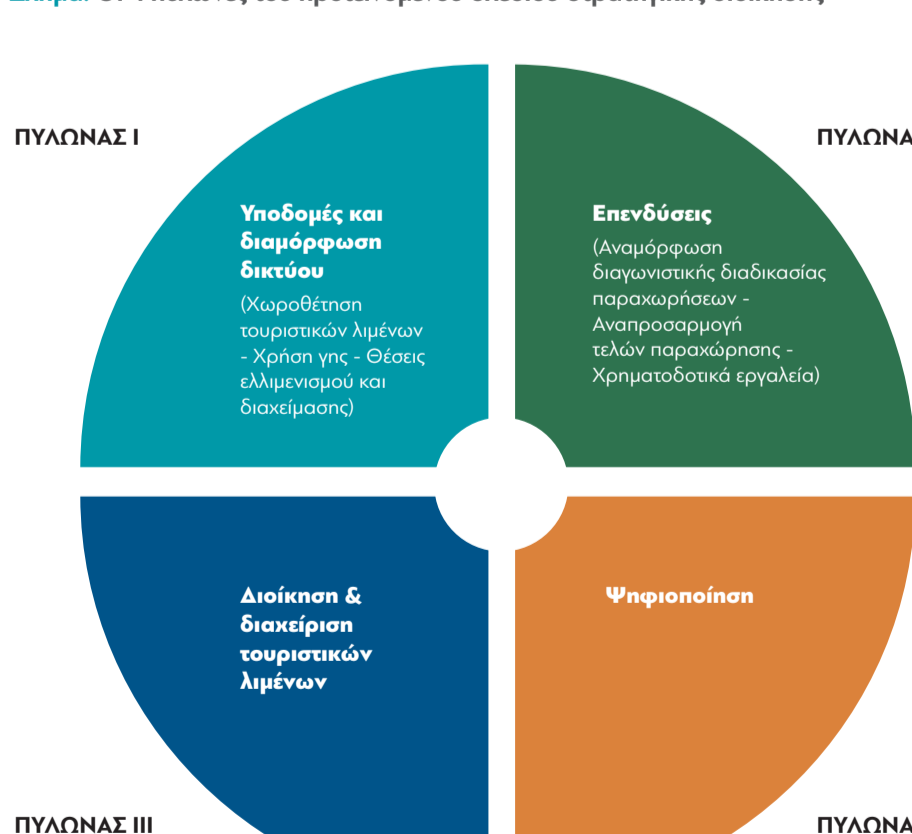
- Η απουσία κεντρικής εποπτείας του δικτύου λιμένων και της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας.
- Η γενικότερη απουσία ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού.
- Η κωροθέτηση των τουριστικών λιμένων δεν πραγματοποιήθηκε στη βάση ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού αλλά άμεσα επιμέρους αποφάσεις της αυτοδιοίκησης.
- Οι διαγωνιστικές διαδικασίες παραμένουν προβληματικές.

Η διαγωνιστική διαδικασία για την παραχώρηση της Μαρίνας του Αλίμου ξεκίνησε το 2013 και τελείωσε το 2020.

Το πλήρες σχέδιο για την ανάπτυξη του κλάδου

Το προτεινόμενο σχέδιο στρατηγικής διοίκησης που προτείνει η έρευνα της διαΝΕΟσις αποτελείται από 4 πυλώνες:

Σχήμα: Οι 4 πυλώνες του προτεινόμενου σχεδίου στρατηγικής διοίκησης

Τι θα κέρδιζε η Ελλάδα από τη μεταρρύθμιση;

Σύμφωνα με το βέλτιστο σενάριο, με την κατασκευή του 30% των υφιστάμενων κωροθετημένων και μη κατασκευασμένων θέσεων ελλιμενισμού, τη δεκαετία 2022-2031 θα δημιουργηθούν:

5.164 νέες θέσεις ελλιμενισμού που θα προκαλέσουν μία οικονομική συνεισφορά της τάξης των €2,9 δισ.		Από το έτος 2031 και έπειτα, οι νέες θέσεις ελλιμενισμού θα συνεισφέρουν οικονομικά (άμεσα και έμμεσα) €602,7 εκατ. και 8.422 θέσεις εργασίας σε ετήσια βάση.	
---	---	---	---